

shivina rada pila, se jim hudizheviga olja med vodo déne toliko, de se vodo malo vkísa, kar se sposná, zhe se voda pokufi. She bolj je hudizheviga olja sa pijazho se poslushiti, ktera se is polizha vode in is 1 — 2 kvinteljnov hudizheviga olja naredi; 3 — 4 krat na dán se mora v shivino vliti. Vediti se mora, de se taka voda ne smé v posodah is kofitarja, kupra, svinza i. t. d. iméti. Mnogokrat se je arznija, ki je ena sorta apna, sa prav dober pomozhek iskasala, ki se klorkalk imenuje; dobi se v apotéki. Pol lota téga apna se v mafelzu vóde rastopí, ki se vézhjim shivínzhetam 4 krat na dan, vselaj sa 2 shlizi dá — majúshim pa le poloviza od téga.

4. Zhveterta pomozh je teloh skosi vratnik potégnen, ki slabo kri is notrajnih délov shivine bolj proti kóshi potegne.

5. Med drusimi notrajnimi pomozhki se je solnitar s kafro sméshhan nar bolj iskasal. To je tako: Vsemi solnitarja v shtupo stolzheniga 2 lóta, kafre $\frac{1}{2}$ kvinteljna s nekoliko moke in vóde in daj to velíki shivini vse en pót 3 — 4 krat na dán. Mlade ali majhne shivine dobé polovizo tega. Namésh solnitarja je v fili tudi pulfer sa strelati dóber, samo she enkrat toliko se ga mora vséti, kakor solnitarja.

6. S otóki pod kósho se tako ravná: Dokler fo bolj terdi, se morajo s terpentinovim óljem dobro pomasati — zhe fo mehki, se morajo s noshem prerésati, pa previdno, de se bolésin ne nalése, de voda is njih istézhe; po tém je nar bólj, zhe se prerესani otoki s rasbelenim shelésam isshgêjo. Rasbeleno sheleso je sploh pri otókih vrankniga prifada nar bóljsi in nar prostejshi pomozhek.

Kako se imajo ljudjé s previdnostjo pri vranknim prifadu ravnati:

Kder fi bodi, ki se s bolno shivino pezhá ali s mertvo opraviti imá, naj gleda dobro in se várje obrosdati s njé prifadnim gnojem, s sokrovzo ali kervjó. Ga je kaj sadélo, naj fi bersh vmije lize, roke, in kamor ga je kaj sadélo; zhe ne se naredi huda zherna pika. Oforno in ojštro mu prepovémo ségati v gobez ali v zhreva shivine, de jo trebi, s golo roko, ali pa dobro naj fi jo s mastjo namáshe: prepovémo hoditi do shivine ali bolne ali mertve, vsm ljudém, ki fo ali po lizu ali po rokah raneni, oderti ali drugazh poshkódovani. Krepano shivino naj le hitro odpéljejo, pa ne is kóshe dévati, dokler se vfa ne is-hladi. Nar bólj pa naj zhujejo vfi foséskarji, de nobeni take bolne shivine ne kole, ne skrívaj ne ozhítno, de mesa ne prodaja, ne vshiva, ne drugam odnafha.

Dr. Bleiweif.

Vinfke terté hvala.

Tvojo hvaló, shlahтна tertiza! je she ozhe Noé prepéval; kako te bom jest dalej pohvalil?

Zhloveku, obsojenimu nerodovitno semljo obdelovati, je Gospod tebe pokasal, in mu velil te saditi, de bi s svojim sadam njega serzé rasveselila, sladko spanje zhes-nj raslila in trudnost is njegovih udov odgnala, de bi on s novo mozhjo she dalej povelje Gospodovo spolnoval.

Ponishna kakor spomladanska violiza, kteri desiravno pertlizhni, se vsak perkloni, de bi jo povunjal; nedolshna kakor slavzhik, desiravno v germi skrit in po vsakdajne oblézhen, nam vender nar sladkejshi pésmi prepéva, she tudi ti draga tertiza! nikdar naprej ne filish, nikóli ne bahash, in nam vender nar shlahтnejshi sad ponudish. Ti fi shiva podoba nar serzhnejshi ljubésni, ker svojiga blishniga, bodi fi kdorkolj, v ljubésni s rozhizami objamesh, in ga svoje shive dni vezh ne ispušish.

Kakor kókla pitike s perutami pred nevarnostjo, sakrívash ti s pérjem svoje grosdike pred hudim vreménam, de bi samogla she hvaléshna skasati se, in na-te obernjeno skerb in delo poverniti.

Tvoji grosdiki, dopadljivi ozhém, lepodisheshi in sladki, k sebi vabijo sleherno shivo stvar. Kdo je zhebelizi dopovedal, de fo polni medu? kdo je medveda poduzhil, de bi samogel na tvojemu narozhju se pogostiti? mladi in stari otrozi radi jagode in zhéshnje soblejo, pa she veliko ljubshi fo jim vender le tvoji grosdiki. Ta moder zelo se she na jésen sasábi, in namesti de bi se po lepi poti sprehajal, po vinogradu repká, in ko grosdik najde, ga s veseljam posóblje.

Is tvojih jágodiz, o draga tertiza! se slate kaplize vina zedé, in vino, nar bolj slovezhi sad tvojiga teléfa, oshivlja berazhe pred pragam in kralja pred njega preteshko krono, vino, — ta zhudna kaplja! je boléshnim sdravilo, starim masilo in shalostnim lék; daje novo mozh vtrudenimu sodniku no mertvizhenimu, ko postane, pevzu, pa she bolj oshivi spotniga kovazha; vino rasvéshe mutizu jések, omezhi terdóbo serzá, ga ogreje in odpira ljubésni, pogafi she zlo hude sovrashtva in kervave vojske in sklépa nove perjasnosti; vino poterdi dano oblubo, storjeno savésno in dopovedani kup.

Vinska terta! ti boshji dar! v krajih, kér te solnze sadošti greje, jih ni gostji, jo ni veselize bres tvojih milih kapliz; v deshelah pa, v kterih te prevezh sébe, de tvoji sad ne dosori, ga she visheji zené in fo she bolj shelni sh njim se ogréti. Kdo bi jo ne serkal, to nebéshko medizo! kér she vmirajozhi na posledno uro kanzhik vina posheli! —

V Kani je Jesus vinze posvetil, in vino postane she dan donafhni na altarju, o zhudo! Bogu nar perjetnishi dar; satorej ga mora zhlovek le po pameti in shvaleshnostjo vshivati. Svojim unukam hozhem narozhiti, dé te imajo, draga tertiza! she saditi in vedno skerb sate imeti; pa tud

tvojo pravizhnost jim hozhem osnaniti, de kdor od tvojiga sadu po pameti vshiva, temu le ti dneve ofladujesh; kdor pa ta svèt v nemar pušči, mu jih ogrenujesh.

Tvojo zhašt, vinfka terta! she dalej povikfhovati, bom perviga pévza med nami, pévza ljubéski naprofil, de, kar ni meni mogozhe, tvojo hvalo, k vezhnimu spominu, v lepó, vesane verstize sloshi.

Némfški in krajnški zépci.

„Kaj? she od zepzov nam pišhejo v naših novizah!“ bo marfiko rékel in se musal, miflizh, de mu prasne rezhi in s prasnimi rezhmi prasne bešede v novizah ponujamo. Naš pa druga mifel obhaja in upamo, de nam bote, ljubi krajnški kmetje! prav dali, zhe bote tudi s némfškimi zépci mlatiti poskufili. — Némfški zépci se v tém od krajnških raslozhijo — in ravno savoljo tega so od krajnških bolji — de nimajo vse téshe, ki pri mlazhvi na snope v našadu pada, famo v gerzhi na konzuzepza, temozh de vef zépez fkoraj s enako tesho na našad pada in sernje lepo zédo in bolj gotovo is klafja islušhi. Sakaj némfški zépez je is terdiga lefa tako s resivnikom isdélan, de je od sgorniga konzuzepza, proti dolnimu zhe dalje bolj debel, pa vunder tako, de na dolnim konzuzepzhe navadniga krajnškiga zépza v debelósti veliko ne preféshe. Krajnški zépez famo s gerzho na klafje pade in de se veliko sernja tako rasbije, mora vsakdo sposnati; némfški pa savoljo enake téshe ne ismlati famo s tem sernja is klafja, de lepo enako na snopje vdarja, temozh tudi, de snopje savoljo enake teshe bolj pretréše in tudi klafje, ki bi v fredí snopa savesano vtegnilo biti, isprasní.

M.

Urno, kaj je noviga?

(Sklado ali mafhino) sa pišhke valiti imajo sdaj v Londínu, glavnim méstu engleshkiga kraljestva. To je lesena omara, ki na samim stoji, kakih devét zhevljev dolga, 3 šhiróka in ravno toliko vífóka in imá ofim rasnih predálov, ktere imajo vfake svoje vratiza is glasha, ki je s zherno barvo pomasan. Jajza se na ovnato sukno poloshé, pa ne sakrijejo, se in 21 dni tukaj ofstanejo; v tém zhaštu se navadno isvalé. Toplóta, ki je k isvalenju potrebna, pride is pare od vréle vóde. Zhes 21 dni si mala pišhka lupino prekljuje; v sazhetko se nekoliko opotéka, drug dan pa shé fim ter tje téka in je, kakor de bi bila od kókle isvaljena. V sklado ali mafhino se labko 2000 jajz déne in vlašnik sklade si lahko veliko denarjev isvali.

(Skufhnja uzhi.) Vfakter ve, kakó teshavno je fenó ob deshevnm vremenu správljati; in de se ob takim zhaštu, ker drugazki biti nemore, tudi veliko ne dobro posufheniga fena spravi. Tako feno se na fhupah, ali v fenikah vgreje in fkasi, de je sa shivino nesdravo in shivinfko bolesin pernése.

Ljubi kmetje! kader vedno deshevno vreme vam fená gotóvo posufhiti ne perpušči, potrefajte ga v Senike spravljajozi s domazho folijo takó, de na vfaki zént fená okól 6 létov foli pride. Vidili bote, de s folijo potroféno feno, zhe lih ni gotóvo fuho, se ne ugreje in ne pokasi, valša shivina bo, ko ga bo rada jedla, na réji gor jemala, in bo pred bolesinjo obvarvana, in tako bote to, kar bote sa fól dali, dobro poverneno dobili.

L.

(Simfki krompir.) Na némfškim so skufhali mefza velikiga serpana okól velkiga Shmarna, krompir saditi kmálo je perje pokasal, in kader je bil obfut je konz mef-

za kosaperfka zvetje pognal; ko je síma nastopila, so mu selje pol zhevla od semlje vífoko poresali, potem ga s listjam, in nekaj s gnojami in s flamo okrili, verh tega pa she nekoliko perfi naloshili.

Veselili so se, ki so ga v fred mefza (Sufhza) fkopali: prav dober in bogat je bil. — Ali bi ne bilo muje vredno, tudi per naš enako skufhnjo narediti??

L.

Povésti is Ljubljane.

(Samoúk.) Letafhnjo pomlad so Ljubljánfko kofarno pri f. Petru s novo uro olépfhali, ktere v teh novizah tim bershejshi opomniti hitimo, ker jo je proft zhlovek isdélal, ki se nikjer ni uzhil ur delati, temuzh s svojim biftrim umam si je sam pót k tej umétnosti nadelal in tako poterdil, kar flovézh krajnški pevez, Gospod Vodnik od Krajnza pòje:

Sa úk si prebrifane glave,
Pa zhedne in terdne postave.

Ta famouk je voják ali foldát, Juri Pirz is Krópe v Radoljki komešči, ki je she vezh let na urlavbu in svojim rojákam pri foldatih je tó uro v spomin narediti namenil, de bi jih njih dolshnósti opominjala.

Nad velike kofarne vrata so jo postavili in rasun ur in zhetertink ali firteljzov tudi dnove mefza kashe, med kterimi so tisti dnovi she posebno ruzezhe napifani, kadar foldatje plazhilo dobivajo. Nad uro, v fredí ktere je zefarfki orel (odlar) dva svonza vífita, na ktere dva, pet zhevljev velika tefarja ali zimpermana v regimentni obleki is kofitarja isresana s svojimi fekerami bijeta. Eden, na desni strani bije zhetertinke na majnfhi, — drugi, na levi strani, pa ure na vezhji svonez.

K pohváli te ure ne moremo nizh vezh rezhi, kakor de vedno na tanko gre in de imenovaniga Jurja Pirza k vfazimu takimu delu na zerkvah ali na grajshinah dobro priporóza.

M.

Domazhe povésti.

Defetiga téga méfza je Krajnška kmetijška drushba flavniga uda — naša domazhija imenitniga, she od zefarja posflavjeniga mosha — in veliko fromákov je svojiga ozhéta sgubilo. Vífoko zhašten Gospod Baron Erberg v Dolu (Luftthal) 2 ur od Ljubljane, je v 72. letu svojga shivljenja umerl. Pokopali so ga v frédo 12. t. m. sjutrej ob defetih, s veliko zhaštjo. Njégove dobre dela mu bodo dolg spomin. Bog mu daj vezhno veselje!

Vgánjka v listu Nr. 2 je:

Ledena zvetliza po simi na oknu.

Shitni kup.					
U Ljubljani			U Krajnu		
	fl.	kr.		fl.	kr.
15. Maliga serpana.			10. Maliga serpana.		
1 mirnik Pshenize*)	1	27	1 m. Pshen domazhe	1	36
1 „ Ershi . .	1	1	1 „ „ banafhke	1	27
1 „ Jezhmena . .	—	56	1 mirnik Ershi . .	1	10
1 „ Profa . .	—	58	1 „ Jezhmena . .	1	6
1 „ Turfhize . .	1	4	1 „ Profa . .	1	5
1 „ Ajde . .	1	2	1 „ Turfhize . .	1	10
1 „ Ovfa . .	—	39	1 „ Ajde . .	1	—
1 „ Sorfhize . .	—	—	1 „ Ovfa . .	—	39

*) Mirnik se imenuje tudi fhkaf, polovnik, pol vagána. (Vagán, ein Metzen.)